

לעילוי נשמת
הרב חפץ בן אסתר זצ"ל

כ"ה אדר התשפ"ו
מפטיר **פה אָמַר אֶ-דָּנִי** (יחזקאל כח)

בס"ד

פרשת ויקהל פקודי - החודש שבת מברכין חודש ניסן

עלון חידושי תורה ופרפראות על **פרשת השבוע** בעניינא דיומא ממפרשי ומדרשי חז"ל
מולד חודש ניסן יהיה ביום רביעי בשעה 16, 34 דקות ו 13 חלקים

בפרשת **ויקהל** 122 פסוקים = **הַגָּה מֵה טוֹב**. בפרשת **פקודי** 92 פסוקים = **בְּמִים**.
הַגָּה מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יְחַד. (תהלים קלא א) וְחִצְצֶת אֲתֶם בְּמִים. (שמות כד)

בפרשת ויקהל - מצות **לא תעשה** אחת. שלא יעשו הדיינים דינים בשבת, כלומר שמי שנתחייב מיתה בבית דין לא ימיתוהו בשבת. (ספר החינוך)
צירוף הוי"ו של חודש ניסן הוא הצירוף הראשון כסדרה, **יהו"ה**, יוצא מפסוק **יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ** (תהלים צו, יא) ראשי תיבות השם הנכבד הני"ל.

החודש הזה הוא מלך לחדשים, **הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְכֶם** (אותיות מלי"ך) **ראש חֲדָשִׁים**, על כן הוא ראש השנה למלכים (ראש השנה ב, א) ועל פי סדר הדגלים החודש הזה שייך ליהודה, שממנו הוא חוטר המלכות. והנה (קהלת ה, ד) **דָּבַר מֶלֶךְ שְׁלֹטוֹן**.

כל הכוונות של חג הפסח הוא בבחינת מלכות, כמבואר בכוונות, ומלכות פה, ותורה שבעל פה קרינן לה, ודברים שבעל פה אי אתה רשאי לאומרו בכתב, ולכן הוא פ"ה ס"ח. דהנה נכתב בתורה שבכתב פסח, ודרשינן במסורת בתורה שבעל פה פ"ה ס"ח, אם כן בתורה שבכתב נחסרה הה"א, והיא במסורת בתורה שבעל פה, כי אות ה' מרמזת למלכות, פה, ותורה שבעל פה קרינן לה. ולפי זה נראה עיקר המצוה לספר בעל פה, **וְהַגְדַת לְבָנֶיךָ** וכו', וסיפור מעליא בעינן.

ניסן על שם נס. הפלא נקרא בלשון הקודש נס, על פי מה שאמרו רז"ל: מפני מה לא נאמרה נוי"ן באשרי? מפני שיש בה מפלתן של שונאי ישראל (ברכות דף ד:), שנאמר: **נִפְלָא לֹא תוֹסִיף** וכו' (עמוס ה, א), ואמרו אחר כך: אפילו הכי חזר דוד וסמכה ברוח הקודש, שנאמר: **סוּמָךְ יְ-הוָה לְכָל הַזְּפִלִים** תהלים קמ"ה, יד. נמצא לפי זה, הנפילה נרמזת בנוי"ן, והסמיכה לאוקמא מעפרא נרמז בסמ"ך, וזה מורה תיבת ני"ס בישועה וגאולה שהשי"י מקים לכנסת ישראל. והנה החודש הזה מסוגל מבראשית לאוקמא שכיתא וכו' ובניה, **מוֹשִׁיבֵי עֲקֻרַת הַבַּיִת אִם הַבְּנִים שְׂמַחָה**, על כן נקרא החודש **ניסן**.

אמרו ישראל שעדיין אינו זמן פקידה כי הגזירה היתה ת' שנה, וכשאמר להם משה **בחדש הזה אתם נגאלים** – אמרו: סימן טוב הוא, כי ניס"ן בריבוע כזה נ' ניי"ס ניס"ן בגימטריא ת', להורות שהחדש הזה ישלים המספר אפילו לא הגיע הקץ, וזהו שנרמז לאברהם **וְדוֹר רְבִיעִי יִשְׁוֹבוּ הַגָּה** [בראשית טו טז], להורות על מספר המרובע של חדש היציאה, על כן אמרו: הוא סימן טוב. (בני יששכר מאמרי חודש ניסן א)

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם, אלה הדברים אשר צוה י-הוה לעשות אתם. (לה א)
ויקהל בגימטריא **מקוה** (151). לומר מה מקוה מטהר כך דברי תורה מטהרין, ומה מקוה צריך שיהיה בו ארבעים סאה (מקואות פ"א מ"ז) כך משה עמד בהר ארבעים יום ונתנה לו התורה, מה מקוה צריך שיהיה בו אמה על אמה ברום ג' אמות (עירובין ד:); כך התורה, אמה בת ששה טפחים (מנחות צח). רמז לששה סדרי משנה, ברום ג' אמות רמז לתורה נביאים וכתובים, ומה מקוה אינו מטהר בזוחלין אלא באשבורן } מי גשמים שנקו, מטהרין רק בעומדין כנוסין. ולא בזוחלין} כך דברי תורה אינם מתקיימין אלא במי שיושב תמיד בבית המדרש ואינו מתעסק בעסקי העולם שנאמר (במדבר יט יד) **זאת התורה אדם פי ימות באהל**, וכתוב (קהלת ז ז) **פי העשק יהולל חכם** ודרשו חז"ל (תנחומא וארא ה) כשהחכם מתעסק בדברים הרבה, מערבבין אותו מן החכמה. **ויאבד את לב מתנה**, מן התורה שנתנה מתנה בלבו של אדם. ומה מקוה ג' לוגין מים שאובין פוסלים אותו כך ג' דברים נאמרו בעוסק בתורה וראוי לו כאילו לא עסק בתורה מעולם, העוסק בה ומהפך דברי תורה למינות, והעוסק בה ומחלל שם שמים בפרהסיא, והעוסק בה ליוהרא ולא לשמה. **דבר אחר ויקהל** אותו היום שבת היה, ודרש להם פרשת שבת בהקהל, כדכתיב (שמות לו ז) **ויצו משה ויעבירו קול במחנה**, וילפינן מהאי קרא (שבת צו:); יציאות שבת. **ששת ימים תעשה מלאכה** לכך הזהירים מיד על השבת תחילה, לפי שהיה יושב ומחשב בלבו אם יאמר להם הביאו נדבה תחילה, מרוב חיבת הקודש מיד יביאו ויחללו את השבת, אבל הקב"ה כשגמר ציווי מלאכת המשכן הזהירים על השבת. (רבינו אפרים)
ויקהל אין פרשה בחומש שמתחיל **ויקהל** אלא זאת - דרש להם להקהיל קהילות בשבת ויום טוב לכך **ויקהל משה את כל עדת בני ישראל** לפי שכל ו' ימים עסוקין במלאכה וצריכין ללמוד בשבת. (הרוקח)

רבותינו בעלי אגדה אומרים מתחלת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בראשה **ויקהל** אלא זאת בלבד אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת ולכנסו בבתי מדרשות ללמד ולהורות לישראל דברי תורה איסור והיתר כדי שיהא שמי הגדול מתקלס בין בני. מכאן אמרו משה תקן להם לישראל שיהיו דורשין בענייניו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות החג בחג. אמר משה לישראל אם אתם עושים כסדר הזה הקב"ה מעלה עליכם כאילו המלכתם אותי בעולמי שנאמר (ישעיה מג יב) **וְאֲתֶם עַדִּי נֶאֱמַר יְ-הוָה וְנֶאֱמַר אֶ-ל.** (ילקוט ש"ר רמז תח)

שאלה – למה דווקא זה נאמר על הלכות שבת.

תשובה – כמו שבשבת המחלל שבת בפרהסיא הרי הוא כגוי לכל דבריו ומורידין ולא מעלין שהרי הוא כאילו מכריו שהקב"ה לא ברא את העולם ואין צריך לשמוע לו, כמו כן כשמכריו ברבים הלכות שבת כאילו מכריו שהקב"ה ברא את העולם וצריך לשמוע לו. (טעמא דקרא)

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה י-הוה לעשות אתם. (לה א)
'דברים', 'הדברים', 'אלה הדברים' – אלו שלשים נמשע מלאכות שצונו להודיע חיות והורית וגזרת. וצוית וקראת וענית ודברת ואמרת. והדברים לרבות אחד הרי ל"ט. (ר' יהודה חסיד). מכאן סמכו לארבעים מלאכות חסר אחת כמנין אלה וג' אותיות שלו כמנין ל"ט ארבעים מלאכות חסר אחת. (ילקוט מדרשי תימן)

בפיוט לשבת פרשת שקלים אומרים את הנוסח הבא: (לרבי אלעזר הקליר)
ראית וספרת, וסכנת וספרת, וקלת וסקלת, ואמדת וצברת, ופקדת וחשבת וסכמת, ומנית וספרת, וקצבת וספרת וגזרת, וטפחת ושפרת והבטת, והבנת והשפלת ושרת וסקרת, וכתבת וספרת, וחקקת וציגת וסרת וקמדת והודעת וחיות והורית וגזרת, וצוית וקראת וענית ודברת ואמרת.

שאלה – מהו פשר כל אותן תיבות החוזרות על עצמן שוב ושוב, ולכאורה אין בהן אלא כפילות לשון.
תשובה – ספירת כל התיבות מגלה שמספרן הוא 39, בדיוק כמנין ל"ט מלאכות האסורות בשבת. אלו המלאכות שבהן ברא ה' את העולם במעשה בראשית, ושבת מהן ביום השבת. (פניני הגר"א)

ויבאו האנשים על הנשים, כל נדיב לב הביאו חן ונזם וטבעת וכומץ כל כלי זהב וכל איש אשר הניף תנופת וקב לי-הוה. (לה כב)
שאלה – כיצד קבלו את הדברים הללו לצורך המשכן, הלא מראת הצבאת לא רצה לקבל והיה מואס משה בָּהֶן, מפני שעשויים ליצר הרע. עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא לקבל, כל שכן **כומץ** שהוא כאן מקום זמיה (שבת סד).

תשובה – **חן ונזם וטבעת וכומץ** הם מתכות שיכול להתיכם ולשנותם וכשמשנה אותו אינו גנאי כי אינו ניכר כלום, אבל המראות כמו שהן בעין היה צריך לקבוע אותם בכיור, לפי שאינו יכול להתיכם לא רצה לקבלם. **כומץ** צוה להביא כדי לכפר על הרהור הלב, לפי שקשרו תפתיהן במצרים ולא נזדווגו למצרים העיד עליהם הקב"ה עליהן בשמו הגדול וחתם שם י"ה בשמות השבטים, וזהו (תהלים קכד ד) **שְׁבִטֵי יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל.** (מושב זקנים)

לא תבערו אש בכל משבתכם ביום השבת. (לה א)

רמז לאש המחלוקת ואש הכעס, שצריך האדם להיזהר שלא להבעיר אותו עולמית, ומכל שכן ביום השבת קודש שאין בו אש של גיהנם, והכועס בשבת או עושה מחלוקת חס ושלם, גורם להיות חמת הגיהנם בו ער בו בר מינן. (אוצרות השל"ה)
יובן ע"פ מאמר חז"ל (שבת קיט): אָמַר רַב הֵיזְדָּה בְרִיָּה דְרַב שְׁמוּאֵל מְשַׁמֵּיה דְרַב: אֵין הַדְּלִיקָה מְצוּיָה אֶלָּא בְּמָקוֹם שֵׁישׁ חִילּוּל שַׁבַּת, שְׁנַאֲמַר (ירמיה יז כז): **וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלַי לְקַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וְלִבְלִתִּי שָׂאת מִשְׂאֵה גֹגוֹ וְהִצַּתִּי אֶשׁ בִּישְׁעֵרֶיהָ וְאֶכְלָה אֶרְמֹנֹת יְרוּשָׁלַיִם וְלֹא תִכְפְּהוּ?** אָמַר רַב נַחֲמָן בְּרִי יִצְחָק: בְּשִׁעָה שְׁאֵין בְּנֵי אָדָם מְצוּיִין לְכַבּוֹתָהּ. פֶּרֶשׁ"י – בַּשַּׁבָּת. וְזוֹהוּ שְׂאֵמֶר לֹא תִהְיֶה סִיבָה לְהַבְעִיר אֶשׁ בְּכָל מְשַׁבְּתֵיכֶם אִם תַּחֲלִלוּהָ. וּבִזְהָרָה דְהַרְשִׁים בְּגִיהֶנֶם בְּיוֹם שַׁבַּת נָחִים, לְבַד מִחֲלָלֵי שַׁבְּתוֹת. וְזו"ש לֹא תִהְיֶה סִיבָה בְּחִילּוּל שַׁבַּת לְהַבְעִיר אֶשׁ בְּמְשַׁבְּתֵיכֶם בְּקֶבֶר. (חומת אנך)
שאלה – מה הטעם ביום הדליקה מצויה אלא במקום שיש חילול שבת.

תשובה – דאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה יא, ח) אמרה שבת לפני הקב"ה לכל הימים יש בן זוג ולי אין בן זוג, אמר לה ישראל יהיו בן זוגך! נמצא ישראל עם השבת כדמיון איש ואשה, ואמרו חז"ל (סוטה יז) איש ואשה זכו – שכינה ביניהן. לא זכו – אש אוכלתן. פרש"י – שהרי חלק את שמו ושיכנו ביניהן יו"ד באיש והי"ב באשה, שם י"ה ביניהם, ואם לאו אש אוכלתן, שהקב"ה מסלק שמו מביניהן ונמצאו אש ואש. לכך בעון חילול שבת שפגמו בחיבור הזוג לכך תהיה דלקת באש. (בן יהוידע – שבת קיט)

א"ג העונש בזה מידה, לפי שהאדם מחלל שבת כדי להרוויח עוד ממונו ולהרבות רכושו והונו, על כן הדליקה מצויה במקום שמחללין את השבת לכלות ולאבד את כל רכוש האדם המבקש להתעשר באיסור חילול שבת. (זר הצבי - כי תשא עמ' קמ"א)
א"ג יבואר ע"פ הגמרא (שבת קיח): אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָי: אֶלְמָלִי מְשַׁמְרֵין יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת פְּהֻלְתָּן — מִיַּד נְגָאָלִים, וְהִיא נִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּאֵשׁ כְּדֹכְתִּיב (איכה ד יא) **וַיִּצְתָּ אֶשׁ בְּצִיּוֹן** דְרָשׁוּ חִז"ל (ב"ק ס:): אֲנִי הִצַּתִּי אֶשׁ בְּצִיּוֹן, וְאֲנִי עֲתִיד לְבַנוֹתָהּ בְּאֵשׁ, שְׁנַאֲמַר (זכריה ב ט): **וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ חוֹמַת אֶשׁ סָבִיב, וְלִכְבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ.** וְכֵן פֶּרֶשׁ"י – (סוכה מא.) דק"ל דאין בנין בית המקדש דוחה יום טוב, הני מילי בנין הבנוי בידי אדם אבל מקדש העתיד שאנו מצפין בניו ומשוכלל הוא יגלה ויבא משמים שנא' (שמות ט"ו:י"ז) **מִקְדָּשׁ אֲ-דִנִּי פִּוְנֵנוּ יִדְוֶה.** ומכיון שהמחלל את השבת מעכב את בניין בית המקדש שעתידי להיבנות באש, לכך נענש במידה כנגד מידה באש, ומפני כך אין הדליקה מצויה אלא במקום שמחללים את השבת. (עיון יעקב – שבת יט)
א"ג יבואר ע"פ הגמרא (שבת קיח): אָמַר רַב הֵיזְדָּה אָמַר רַב: פֶּלַם הַמְעַנֵּג אֶת הַשַּׁבָּת נוֹתְנִין לוֹ מְשָׁלוֹת לְפָנָיו, שְׁנַאֲמַר (תהלים לו ד): **וְהִתְעַנְּגוּ עַל יְ-הוָה וַיִּתֵּן לָדְ מְשָׁלוֹת לְכָל־הָיָד, וְלִכֵּן הוּא הַדִּין הַלֵּיפֶךְ,** מִי שַׁח"ו מִחֲלַל שַׁבַּת נִשְׂרַף כֹּל חֲמַדְתּוֹ וּמְשָׁלוֹת לְבוֹ, כְּדָרַךְ שְׂנֵאמַר (ד"ה ב' ל"ו) **וַיִּשְׂרְפוּ אֶת בֵּית הָ-הָאֱלֹהִים וַיִּנְתְּצוּ אֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלַם וְכָל אַרְמוֹנֵיהָ שְׂרָפוּ בְּאֵשׁ, וְכָל פְּלִי מַחְמַדֶּיהָ לְהַשְׁחִיתָהּ.** (עיון יעקב שם) (אשכול יוסף)

א"ה פקודי המשכן מושפן העדת אשר פקד על פי משה עבדת הלוים ביד איתמר בן אהרן הכהן. (לה כא)
שאלה – לכאורה הו"ל לכתוב מידת **פֶּלַם הַזֶּהָב הַעֲשׂוֹי לְמַלְאכָה** וגו' הפסוקים אלה אין עניינם כאן וכבר נכתב זה למעלה.
תשובה – אמרו חז"ל (שמו"ר פנ"א) שחשדו למשה שנטל מכסף של המשכן, ששמע משה ליצני ישראל מדברים מאחוריו ומה היו אומרים, חמי קדל דבריה דעמרם, {ראו מה שמן ערפו של בן עמרם} וחבירו אומר לו אדם ששלט על מלאכת המשכן - אין אתה מבקש שיהא עשיר? אמר להם משה חייכם! נגמר המשכן - אתן לכם חשבון! אמר להם בואו ונעשה חשבון! ובוה יש לפרש למה חשדו דווקא למשה ולא לשאר העובדים במשכן ולמה רק משה היה צריך ליתן חשבון, וקאמר דעבדת הלוים שעבדו שם היתה ע"פ איתמר בן אהרן הפכה והוא השגיח עליהם ולא היה מקום לחושדם. ובצ"ל וגו' עשה את פל אשר צנה יתהוה וכלם וכלם ידעו שהיא עושה רק מה שנצטווה אף אחד לא חשדו, ואתו אהליאב וגו' חרש וחשב, ורקם פתקלת ובארגמן ובתולעת השני ובשש ולא התעסק כלל עם כסף רק עם בגדים ולא היה מקום לחושדו ולכן לא נשאר החשד רק על משה ולכן הוא נתן החשבון וזהו **על פי משה.** (טעמא דקרא)

והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אתה והוטר. (לו ז) **והוטר אותיות תורה** שהיו עוסקים בתורה תחילה והנותר מהיום היו עוסקים במלאכת המשכן, מכאן שאין מבטלין תלמוד תורה אפילו לבנין בית המקדש. ('שפתי כהן' עה"ת)

תשובה – מה הטעם שאין מבטלין תלמוד תורה אפילו לבנין בית המקדש? (שבת קיט)
שאלה – כי תלמוד תורה גדול מבנין ביהמ"ק, כי ביהמ"ק אף שיש בו קדושה עליונה, מכל מקום הקדושה הוא על עצים ואבנים ועל מקום מן הארץ, אבל התורה היא שכלית והיא אצל הקטן שהוא אדם בלא חטא, ולפיכך אין מבטלין תינוקות של בית רבן אפילו לבנין ביהמ"ק. (נתיבות עולם נתיב התורה י) ויקדו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הפפרת ופניהם איש אל אחיו אל הפפרת היו פני הכרבים. (לו ט) ופניהם איש אל אחיו ס"ת 'שולם' רמז על המלאכים שנאמר (איוב כה ב) **עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמִיּוֹ.**

ועשה למזבח מכבד מעשה רשת נחשת תחת פרקבו מלמטה עד חציו. (לה ד) **פרקבו** בגימטריא רמ"ח כנגד איבריו של אדם שהמזבח מכפר עליהם. ועשה את הפיור נחשת ואת פנו נחשת במראת הצבאת אשר צבאו אהל מועד. (לה ח) **במראת הצבאת,** לפי שעל הכיור היה מצוייר עליו מעשה מרכבה ולזה נקרא כיור לשון ציור וכיור. ('שפתי כהן' עה"ת)

א"ה פקודי המשכן מושפן העדת, הר"ת עולים בגימטריא 'ענוה' (131). משפן בגימטריא 'גאות' (410). ב' המידות האלו נצרכות לקיום התורה שנקראת עדות. כי אמנם ענוה היא מן היסודות בעבודת השי"ת, אבל לפעמים צריך גם כן גאווה קדושה בבחינת (היה"כ יז) **וַיִּגְבַּה לְבוֹ דְרָכֵי יְ-הוָה.** דהיינו כאשר היצה"ר בא אל האדם ומשפילו ארצה ומכניס בלבו ייאוש כאילו אפסה תקוה ממנו ח"ו. (אמרי חיים)

א"ה פקודי המשכן מושפן העדת (לה כא)
שאלה – מה ענין הסמיכות של הפסוקים מהפרשה הקודמת 'ויקהל' המסתיימת בפסוק **וְכָל הַיְתָדֹת לְמִשְׁכַּן וְלַחֲצַר סָבִיב נַחֲשָׁת.**
תשובה – מה הטעם שהיו יתדות המשכן של נחשת ולא של ברזל, משום שהברזל מרמז על מלכות אדום, והמשכן כלומר בית המקדש עתיד להחרב על ידי מלכות אדום, והקב"ה לא רצה לרמז לעם ישראל שבית המקדש עתיד להחרב ע"י אדום. ופרש"י - **הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן שְׁנֵי פְעָמִים, רִמְזוּ לְמִקְדָּשׁ, שַׁבְּתֵי מִשְׁכַּן בְּהִמ"ק, אֲךָ קִשָּׁה מִנִּין שְׁבִיהִמ"ק אֲכָן יִחַרְבֵּי? וְהַתְּשׁוּבָה אֶלָּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הַעֲדָת - רִמְזוּ שְׁעֵתִיד לְהִיחַרְבֵּי.** (מדרש יהונתן)
וְכָל הַיְתָדוֹת לְמִשְׁכַּן וְלַחֲצַר סָבִיב נַחֲשָׁת - בא לומר אע"פ שדרך היתדות לעשותם מברזל אך הברזל הוא שנאו לפני המקום שהוא זיונו של עשו והוא כלי מלחמתו ומתגאה בו ונאמר (מלאכי א ג) **וְאֵת עֲוֹנוֹ שְׁנֵאֲתִי, וְאֵת לְרֹבֹת כְּלֵי זִיוֹנוֹ שְׁהוּא חָרָב,** כמ"ש על פסוק (שמות ד כה) **וַתִּקַּח צַפְרָה צֹר** ולא סכין. לזה בא לומר דלא מבעיא היתדות של המשכן אלא אפילו של החצר היו נחושת. ('שפתי כהן' עה"ת)

ויהי מאת כפר הכסף לציבת את אדני הקדש ואת אדני הפרכת מאת אדנים למאת הכפר כפר לאדן. (לה כז)
שאלה – מה הטעם שהיו האדנים בדיוק מאה.

תשובה – כנגד ק"ח ברכות ויצחק גולד ל'ק' שנה. ודע כי היו מאה אדנים ק' לולאות מ"ח קרשים הם רמ"ח כנגד מצות עשה. וכן רמ"ח חלונות בריקע, אברהם גימטריא רמ"ח. יצחק בגיטריא ר"ח ולקח את רבקה בן מ' שנה הרי רמ"ח. יעקב עם ס"ו נפשות שיצאו ממנו הם רמ"ח. הרי האבות תיקנו רמ"ח מצוות עשה. במשה כתיב (במדבר יב ו) **בְּמִרְאָה אֵלָיו אֶתְנַדַּע הַרִי רִמ"ח,** שהשיג משה שמותיו של ה' יתברך ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן גימטריא רל"ב ו"ו אותיות שבד' הויות הרי רמ"ח. (חומת אנך בשם ספר כתיבת יד)

ביום ההדש הראשון באחד לחדש תקים את משפן אהל מועד. (מ ב) תרגום יונתן - ב'יומא ד'ירחא ק'קמא'הו הוא ירחא ד'ניסן ב'סד ל'ירחא תקים ית משפנא משפן זימנא.

שאלה – לכאורה היה לומר 'בחודש הראשון ביום אחד לחודש'. ויום החודש הוא שם על ראש חודש וכאמור בשמואל (ש"א כ כד) **וַיְהִי הַחֲדָשׁ וַיָּשָׁב הַמֶּלֶךְ עַל אֵל הַלָּחֵם לְאָכֹל, מִחֵר הַחֲדָשׁ דְקָאֵי עַל רֹאשׁ חוֹדֶשׁ.** וא"כ מיותר לומר **בְּאֶחָד לְחֲדָשׁ,** וכן ביחזקאל מ"ו א וּבָיִים הַשַּׁבָּת יִפְתַּח וּבָיִים הַחֲדָשׁ יִפְתַּח. פירש מצודת דוד - יאמר על יום הראשון מהחדש והוא ראש חודש וכן **מִחֵר הַחֲדָשׁ** (שמואל א כ) פירש הרד"ק זה נאמר על קרבן ראש חודש.

תשובה – הפירוש כאן לא על ציון היום שהוא ערב ובוקר יום אחד, אלא הכוונה עיצומו של יום ולא לילה, **ביום ההדש הראשון** רצונו לומר ולא בלילה. לפי שהקמת המשכן היה רק ביום. **אי נמי** מכיון ביום הראשון שקביעות החודש יהיה ביום הראשון לשבת ולא יעברוהו, היינו היום הראשון בשבוע כמו שאמרו (שבת פז:) **רֵאשׁוֹן לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית.** (משך חכמה)

והבאת את השלחן וערכת את ערפו והבאת את המנחה והעליית את נרתיקה. (מ ד)
שאלה – מה הטעם שצויה להביא את השולחן לפני המנורה.

תשובה – משום שמקום המנורה הינו **נֹכַח הַשְּׁלֻחָן** (כמבואר לעיל כי לה) ולכן יש להעמיד תחילה את השולחן ואחר כך את המנורה. **ועוד** משום שכל פינות שאמה פונה לא יהיו אלא דרך ימין (יומא יז) והשולחן בדרום, לימין פתח המשכן. (טעמא דקרא)

שבעים פנים לתורה, לעיתים תהיה יותר מתשובה אחת
התשובות אינם להלכה למעשה, הערות והארות יתקבלו בברכה
לעילוי נשמת הרב חפץ בן אסתר זצ"ל
ramnadlan018@gmail.com